

Mae'r ffynonellau canlynol yn ddarnau o adroddiad newyddion gan y BBC, yn cyfweld â faciwîs a'r teuluoedd sy'n eu derbyn.

Faciwî 1: Helo Mam a Dad. Peidiwch â phoeni amdanom ni, rydyn ni i gyd yn hapus iawn yma a dydw i ddim yn meddwl bod neb eisiau mynd adref eto. Ni'n mynd allan ar y rhosydd bron bob nos ac yn gwyllo'r holl wartheg a defaid yn pori a'r afon yn llifo. Rydyn ni'n eithaf agos nawr. Ac rydyn ni'n mynd i chwarae pêl-droed ar y cae pêl-droed ac yn gwyllo'r pwll glo. Yr wythnos diwethaf cafodd y bechgyn a'r merched gêm o bêl-rwyd ac roedd pedair ar ddeg o ferched a thri bachgen, ond y marchod a enillodd.

Faciwî 2: Mae'n llawer brafiach yn y wlad nag ydyw allan yn y dref, yn enwedig Manceinion.

Cyfwelydd: *Dydych chi ddim yn gweld eisiau eich cartref o gwbl?*

Faciwî 2: Na, heb gael cyfle i feddwl gormod am hynny.

Cyfwelydd: *Ydych chi'n meddwl bod unrhyw un yn gweld eisiau eu cartref, hyd yn oed y rhai ifanc?*

Faciwî 2: Na, dydw i ddim yn meddwl bod yr un ohonyn nhw, ddim hyd yn oed y rhai ifanc, yn gweld eisiau eu cartref.

Cyfwelydd: *Roedd gan bob un ohonynt straeon i'w hadrodd am y daith, y daith ryfeddol o drefnus a didrafferth ar Fedi'r 1af. A dyma ddisgrifiad un bachgen bach o'i brofiad o gyrraedd.*

Faciwî 3: Es i i mewn a dywedon nhw "Edrychwch, maen nhw wedi anfon bachgen bach atom ni," ac fe wnes i dynnu fy nghôt i ffwrdd a gofyn a allwn i fynd allan ac fe ddywedon nhw ie felly es i allan a dechrau chwarae ar y strydoedd.

Cyfwelydd: *Yn ystod y tridiau y bu yno, daeth o hyd i bethau eraill i'w gwneud. Roedd byd newydd sbon wedi agor iddo.*

Faciwî 3: Mae hen gastell ar y bryn, mae'n adfail ac aethom ar y rhostiroedd yr wythnos diwethaf a dechrau chwarae ynddo ac edrychon ni i lawr ar y dref ac roedd yn edrych yn iawn.

Cyfwelydd: *Oedd o'n edrych yn iawn?*

Faciwî 3: Roeddem yn gallu gweld ar draws y dref. Ac mae'r bwyd yn flasus yma, blasus iawn. Ac mae llawer o ardaloedd agored y gallwch chwarae ynddynt a chael ychydig o hwyl.

Cyfwelydd: *Onid roedd problemau ynghlwm wrth adael, fel y cawsom wybod yn fuan.*

Faciwî 4: Bydden ni'n cael gwyliau braf dwi'n meddwl, heblaw am y merched sydd gyda ni. Maen nhw bob amser yn ymyrryd ac yn difetha ein gemau.

Cyfwelydd: *Ydych chi'n gweld eich bod wedi cael eich rhoi gyda'ch ffrindiau, yn bennaf, yn y tai?*

Faciwî 4: Ydyn, cyn belled ag yr oedd yn bosibl, roedden nhw'n ein paru â'r bechgyn neu'r merched yr oeddem am fod gyda nhw.

Cyfwelydd: *Ond yn ystod y sgwrs, gwelsom fod gan Willy broblemau eraill.*

Faciwî 5: Hei Willy, a yw'n wir fod athro wedi'ch cusanu chi?

Faciwî o'r enw Willy: Do ar y noson gyntaf aethom i'r tŷ dywedodd "Bechgyn, rwy'n mynd i ymddwyn fel mam i chi," ac fe'n cusanodd wrth ddweud nos da a'n rhoi yn y gwely (chwerthin). O, roedd yn ofnadwy! Rydym bellach yn aros allan nes ei bod wedi mynd i'r gwely.

Cyfwelydd: *Nawr rwy'n credu bod gennych chi ddau o blant yn aros gyda chi, oes?*

Mam: Oes, ac maen nhw'n ferched neis iawn. Mae un yn dair ar ddeg a'r llall yn ddeg ym mis Medi, mis nesaf. Rydym wedi cael amser gwych gyda'n gilydd. Rwyf wedi bod yn briod un ar bymtheg mlynedd heb blant fy hun ac rwy'n falch iawn o gael y ddwy ferch hyn am fy mod bob amser wedi bod eisiau cael plant. Ac rydan ni wedi bod dros y bryniau yn cerdded ac yn rhedeg o gwmpas. Mae gennym ferch o'r enw Frances, eu ffrind gyda hwy, mae'n dod atom ni ac yn mynd allan gyda ni. Ac yn ystod amser te dydd Sul cawsom barti iddyn nhw a gwnaethom chwarae gemau cuddio a'r holl gemau y gallem feddwl amdany'n nhw a dwi'n meddwl eu bod nhw wedi cael amser da iawn. Maen nhw yma gyda fi nawr ac maen nhw'n meddwl mynd i siglo y prynhawn yma, gan fwynhau eu hunain.

Gweithgareddau a Awgrymir

Gofynnwch i'r disgyblion bacio'u cês eu hunain, yn barod i adael eu cartrefi.

- Gallent ddod â rhai eitemau o'u cartrefi y byddent wedi'u mynd gyda hwy neu dynnu eu dillad a'r eitemau y byddent yn eu pacio.
- Gofynnwch iddyn nhw feddwl yn ôl i'r cês a ddangoswyd iddyn nhw ar y daith a dychmygu mai dim ond bag bach sydd ganddyn nhw, a allai fod yn llai o faint na'u bag ysgol.
- Atgoffwch nhw na fyddai'r teuluoedd sy'n eu derbyn wedi bod â thrydan yn eu cartrefi, felly does dim diben mynd â ffonau symudol na chonsolau gemau!
- Awgrymwch eu bod yn mynd â rhywbeth arbennig neu ystyrlon, i'w hatgoffa o'u teuluoedd.

Torrwch a dosbarthwch y pum ffynhonnell i'r disgyblion. Mewn grwpiau bach, gallant gylchdroi'r ffynonellau a'u defnyddio i drafod y cwestiynau canlynol:

- Pa syniadau/argraff o faciwîs ydych chi'n ei gael o'r ffynonellau hyn?
- Sut ydych chi'n meddwl bod y bobl sy'n cael eu holi yn teimlo am y cynllun gwacáu?
- Ydych chi'n meddwl bod pob faciwî/teulu sy'n derbyn faciwîs yn rhannu'r profiad cadarnhaol hwn? A ydym yn credu mai dyma sut brofiad ydoedd mewn gwirionedd?
- Pam na roddodd y BBC brofiadau cadarnhaol yn yr adroddiad newyddion hwn yn unig? Pam y dewison nhw beidio â siarad yr agweddau gwael ar y profiad?

Gofynnwch i'ch disgyblion ysgrifennu cyfweiliad yn adrodd yr ochr arall i'r stori am faciwîs. Defnyddiwch y strwythur yn y ffynonellau uchod (cyfwelydd: faciwî/teulu sy'n derbyn) i archwilio elfennau gwael. Efallai y byddent am ystyried y canlynol:

- Colli'r cartref/teulu
- Gwrthdaro o ran diwylliannau/arferion/personoliaethau rhwng faciwîs a'u teuluoedd derbyn
- Creulondeb gan deuluoedd derbyn
- Cyflwr gwael y faciwîs (dim dillad gaeaf, salwch, heb eu bwydo)
- Pe bai'r faciwîs yn caru eu teuluoedd derbyn, sut y byddent wedi ymdopi ar ddiwedd y rhyfel - wedi'u gorfodi i adael eu teuluoedd derbyn a dychwelyd i deuluoedd nad oeddent braidd yn eu cofio?